

Rada
Evropské unie

Brusel 21. listopadu 2023
(OR. en)

15692/23

COMPET 1148
IND 616
MI 1013

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	19. října 2023
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2023) 632 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ COSME Program pro konkurenceschopnost podniků a malé a střední podniky na období 2014-2020 Zpráva za rok 2020

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2023) 632 final.

Příloha: COM(2023) 632 final

V Bruselu dne 19.10.2023
COM(2023) 632 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

COSME

**Program pro konkurenceschopnost podniků a malé a střední podniky na období 2014-
2020**

Zpráva za rok 2020

Obsah

1. Úvod.....	2
2. Činnosti a výsledky za rok 2020.....	3
2.1 Specifický cíl A: přístup k financování.....	4
Nástroj pro kapitálové investice pro růst v rámci programu COSME (EFG).....	4
Nástroj pro úvěrové záruky v rámci programu COSME.....	5
Doprovodná opatření (průzkumy, informační nástroje, komunikační materiály a akce).....	5
2.2 Specifický cíl B: přístup na trhy.....	6
Síť „Enterprise Europe Network“.....	6
Mezinárodní asistenční služby pro malé a střední podniky pro otázky duševního vlastnictví (Čína, jihovýchodní Asie, Latinská Amerika a Indie).....	6
Středisko pro průmyslovou spolupráci mezi EU a Japonskem.....	7
Zadávání veřejných zakázek.....	7
2.3 Specifický cíl C: zlepšování rámcových podmínek a konkurenceschopnosti.....	8
Klastry.....	8
Vyslanci malých a středních podniků, shromáždění malých a středních podniků a online odborná lekce na Web Summitu v Lisabonu.....	9
EU Open for Business – nový kompas pro malé a střední podniky.....	10
2.4 Specifický cíl D: podpora podnikání a podnikatelské kultury.....	10
3. Podpůrná opatření a správní výdaje.....	11
4. Příspěvek k cílům v oblasti klimatu, udržitelného rozvoje, digitalizace a rovnosti žen a mužů... ..	11
5. Závěry.....	12
Příloha 1 – Plnění rozpočtu programu COSME na rok 2020.....	15
Příloha 2 – Informace o zemi.....	16
Příloha 3 – Příklady projektů a úspěchů.....	20
Příloha 4 – Příspěvek k cílům v oblasti klimatu, udržitelnosti, digitalizace a rovnosti žen a mužů.....	22

1. Úvod

COSME je program EU na zlepšení konkurenceschopnosti podniků, a to zejména malých a středních podniků¹. Přidává hodnotu tím, že se zabývá nadnárodními otázkami a selháními trhu prostřednictvím čtyř specifických cílů:

1. zlepšit **přístup k financování** pro malé a střední podniky ve formě vlastního a vypůjčeného kapitálu (nejméně 60 % celkového rozpočtu na období 2014–2020);
2. zlepšit **přístup na trhy** uvnitř EU i mimo ni (21,5 %);
3. zlepšit **rámcové podmínky** pro podniky a **konkurenceschopnost** podniků, včetně malých a středních podniků (11 %);
4. podpořit **podnikání** (2,5 %).

Program COSME se zabýval také souvisejícími prioritami stanovenými ve strategii Evropa 2020², jako je pomoc malým a středním podnikům při využívání inovací, přístup k dovednostem a odborné přípravě a úloha, kterou mohou malé a střední podniky hrát v oblasti sociální soudržnosti (prostřednictvím podpory sociální ekonomiky a mladých podnikatelů a podnikatelek).

Mezi programem COSME a dalšími programy EU, které se týkají malých a středních podniků, vznikla řada **synergií**. Příkladem jsou finanční nástroje COSME, které byly realizovány v úzké spolupráci s Evropským fondem pro strategické investice (EFPI)³ a finančními nástroji programu Horizont 2020⁴. Synergie s různými programy EU, včetně programu Horizont 2020, vytvářela síť Enterprise Europe Network v souvislosti s poskytováním služeb a školením sítě. Dobrá spolupráce probíhá také mezi mezinárodními asistenčními službami pro otázky duševního vlastnictví a asistenčními službami pro otázky duševního vlastnictví podporovanými v rámci jiných programů EU. Dalším příkladem je monitorovací nástroj vyvinutý v rámci „Iniciativ pro zastavěné prostředí“, který usnadňuje sledování stavebních opatření v národních plánech pro oživení a odolnost.

Pracovní program na rok 2020 pokročil v provádění jednoho z hlavních doporučení vyplývajících z průběžného hodnocení⁵ programu COSME: potřebu zaměřit se na větší, strategická opatření a současně v rámci programu zachovat určitou flexibilitu za účelem

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1287/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se zavádí Program pro konkurenceschopnost podniků a malých a středních podniků (COSME) (2014–2020) a zrušuje rozhodnutí č. 1639/2006/ES (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 33).

² Dokument „Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“ schválila Evropská rada v červnu 2010. Viz: <https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/6a915e39-0aab-491c-8881-147ec91fe88a>

³ Nástroj pro úvěrové záruky v rámci programu COSME (LGF) byl několikrát doplněn Evropským fondem pro strategické investice (EFPI). Důvodem bylo, že zdroje dostupné v rámci nástroje COSME LGF nestačily uspokojit poptávku trhu po financování malých a středních podniků (tj. celkový počet žádostí, které Evropský investiční fond obdržel od finančních zprostředkovatelů). Zdroje nástroje pro kapitálové investice pro růst v rámci programu COSME (EFG) se používají na investice až po vyčerpání dostupné investiční kapacity nástroje pro rozšíření a růst v rámci kapitálového nástroje EFPI.

⁴ Nástroj pro úvěrové záruky v rámci programu COSME (LGF) je součástí jednotného dluhového finančního nástroje EU pro růst podniků v EU a pro výzkum a inovace, společně se záručním nástrojem InnovFin pro malé a střední podniky zřízeným v rámci programu Horizont 2020. Nástroj pro kapitálové investice pro růst v rámci programu COSME (EFG) je součástí jednotného kapitálového finančního nástroje EU pro růst podniků v EU a pro výzkum a inovace, společně s kapitálovým nástrojem pro časně fáze v rámci programu Horizont 2020 (nástroj „InnovFin – rizikový a rozvojový kapitál pro MSP“).

⁵ <https://data.europa.eu/doi/10.2873/87360>

testování nových nápadů. V rámci rozpočtu na rok 2020 je podporováno zejména několik větších akcí pro klastry.

Kromě 27⁶ členských států EU se programu COSME v roce 2020 účastnily i tyto třetí země: Albánie, Arménie, Bosna a Hercegovina, Island, Kosovo⁷, Moldavsko, Černá Hora, Severní Makedonie, Srbsko, Turecko a Ukrajina⁸.

Tato zpráva podává v souladu s požadavky nařízení o programu COSME přehled o provádění akcí programu COSME financovaných z rozpočtu EU na rok 2020. Zahrnuje také podpůrná opatření a správní výdaje na politiku malých a středních podniků financované z rozpočtu na rok 2020. Toto je poslední formální monitorovací zpráva týkající se programu COSME, ale interní monitorování probíhajících akcí bude pokračovat. Za celkové provádění programu COSME odpovídá Komise. Správou finančních nástrojů (v rámci specifického cíle 1) pověřila Evropský investiční fond (EIF). Opatřeními v rámci specifických cílů 2, 3 a 4 programu byla pověřena především Výkonná agentura pro malé a střední podniky (EASME)⁹. Rovněž určité analytické a srovnávací činnosti byly nepřímo řízeny mezinárodními organizacemi.

Mnoho projektů z tohoto rozpočtového roku bylo do určité míry ovlivněno **krizí COVID-19**. Projekty zahrnující události a osobní spolupráci přešly pokud možno na online komunikační kanály a některé události a aktivity byly zrušeny nebo odloženy¹⁰. V mnoha případech se přechod na virtuální události osvědčil a pokračoval i v dalších akcích. V některých případech však on-line události a komunikační kanály omezily hlubší spolupráci¹¹.

2. Činnosti a výsledky za rok 2020

Celkový předpokládaný rozpočet na program COSME v období 2014–2020 (sedm let) byl 2,3 miliardy EUR včetně správních nákladů. Finanční závazky se měly postupně zvyšovat až do roku 2020, který byl posledním rokem programu. Každý rok Komise přijala roční pracovní program s doprovodnými podpůrnými opatřeními.

Rozpočet programu COSME byl prováděn prostřednictvím čtyř rozpočtových položek s vyhrazenými částkami stanovenými odpovídajícími finančními rozhodnutími pro rok 2020¹²

⁶ Spojené království přestalo být členským státem EU k 31. lednu 2020. Příjemci ze Spojeného království, kteří se účastnili akcí financovaných z rozpočtu EU na rok 2019 nebo z předchozích let, se nadále účastnili programu až do konce těchto akcí a bylo jim umožněno účastnit se programu COSME až do konce přechodného období (31. prosince 2020).

⁷ Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

⁸ Tato zpráva poskytuje některé informace o zemích týkající se akcí, které měly široké zeměpisné pokrytí příjemců. Obecně se výběrová kritéria pro poskytování grantů v rámci programu COSME a zadávání veřejných zakázek zaměřovaly na kritéria jiná než zeměpisné povahy, jako je soulad s cíli daného opatření a kvalita návrhů / nabídkových řízení. Evropský rozměr byl rovněž důležitý. U většiny akcí programu COSME nebyl k dispozici dostatečný rozpočet na to, aby mohlo být zajištěno široké zeměpisné pokrytí způsobilých zemí. V těchto případech nejsou v této zprávě uvedeny žádné informace o zemi.

⁹ Od 1. dubna 2021 se tato agentura nazývá „Výkonná agentura Evropské rady pro inovace a pro malé a střední podniky (Eisma)“⁴. V této zprávě se používá původní název EASME.

¹⁰ Například ročník 2021 soutěže o Evropské hlavní město inteligentního cestovního ruchu byl zrušen, protože se výběrová porota nemohla sejít podle plánu. Několik akcí v jihovýchodní Asii, včetně akce v Singapuru zaměřené na navazování kontaktů mezi klastry, bylo odloženo z důvodu obzvláště přísných hygienických/cestovních omezení.

¹¹ Například Evropské mise sociální ekonomiky dosáhly dobrých výsledků, ale zúčastněné strany uvedly, že virtuální události omezily kvalitu/hloubku spolupráce.

¹² C(2020)7044 final: [DocsRoom – Evropská komise \(europa.eu\)](#).

a rozhodnutím o financování podpůrných opatření¹³. Po započítání příspěvků od zemí mimo EU, nevyužitých prostředků z předchozího programového období a různých převodů měl dostupný rozpočet na rok 2020 následující podobu:

- a) rozpočtová položka 02 01 04 01 pro správní výdaje: 3 619 046 EUR;
- b) rozpočtová položka 02 01 06 01 pro provoz agentury EASME: 10 330 544 EUR;
- c) rozpočtová položka 02 02 01 pro všechny další operační výdaje: 136 538 959 EUR;
- d) rozpočtová položka 02 02 02 pro přístup k financování operačních výdajů: 290 041 750 EUR.

Rozhodnutí o financování podpůrných opatření stanovilo příspěvek ve výši 8 000 000 EUR, který byl zahrnut do rozpočtové položky 02 02 01 souhrnného rozpočtu EU na rok 2020.

V průměru 25 % aktivit programu COSME v rámci provozního rozpočtu bylo přeneseno na agenturu EASME¹⁴. Provádění finančních nástrojů bylo svěřeno Evropskému investičnímu fondu (viz níže).

Roční rozpočet na program COSME v roce 2020 činil 440 530 299 EUR. Celkem bylo přiděleno 99 % prostředků tohoto rozpočtu a míra provádění, pokud jde o platby, činila v průměru 98 %.

2.1 Specifický cíl A: přístup k financování

Nařízení o programu COSME stanovilo, že v období 2014–2020 mělo být nejméně 60 % celkového rozpočtu programu vyčleněno na finanční nástroje. Na finanční nástroje pro programové období 2014–2020 bylo přiděleno celkem 1,6 miliardy EUR, což je mírně nad 60 % celkového rozpočtu programu COSME.

Na finanční nástroje a doprovodná opatření, zahrnující účast zemí ESVO a dalších zemí mimo EU, bylo v roce 2020 přiděleno 290 041 750 EUR.

Na nástroj pro úvěrové záruky (LGF) bylo vyhrazeno 275 952 802 EUR a na nástroj pro kapitálové investice pro růst (EFG) 13 100 000 EUR. To představuje 66 % rozpočtu programu COSME na rok 2020.

Nástroj pro kapitálové investice pro růst v rámci programu COSME (EFG)

Nástroj COSME EFG je určen pro investice do fondů rizikového kapitálu, které poskytují rizikový kapitál a mezaninové financování malým a středním podnikům ve fázi rozšiřování a růstu. Celková částka vyčleněná na EFG v rozpočtu na rok 2020 činila 13,1 milionu EUR. Na konci roku 2021 bylo podepsáno celkem 23 dohod o poskytnutí finančních prostředků z nástroje COSME EFG¹⁵ a celkový příspěvek EU vyčleněný pro finanční zprostředkovatele v rámci rozpočtu COSME 2014–2020 činil 323 milionů EUR. V rámci těchto dohod pomohl nástroj COSME EFG poskytnout investice ve výši 2,6 miliardy EUR^{16 17} 346 způsobilým

¹³ C(2020)6322 final: [DocsRoom – Evropská komise \(europa.eu\)](https://docsroom.europa.eu/).

¹⁴ SEC(2013) 493 final: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52013SC0493\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52013SC0493(01)).

¹⁵ Z toho se šestnáct dohod týkalo fondů pro růst a rozšiřování a dalších sedm se týkalo víceetapových fondů v kombinaci s kapitálovým nástrojem InnovFin pro časně fáze zřízeným v rámci programu Horizont 2020.

¹⁶ EIF investuje do soukromě spravovaných zprostředkovatelských fondů rizikového kapitálu, které investují do vlastního kapitálu malých a středních podniků. Vzhledem k tomu, že EIF má pokyn investovat společně s ostatními investory, kteří rovněž investují do těchto fondů za stejných podmínek, finanční příspěvek EU z programu COSME aktivuje dostupnost dodatečného financování investic v tomto fondu rizikového kapitálu. Mobilizované finanční prostředky ve výši 2,6 miliardy EUR představují celkový objem finančních prostředků, které jsou k dispozici v rizikových fondech, do nichž EIF investoval. Za třetí, tyto investice měly multiplikační efekt, který stimuloval další investice. Multiplikační efekt je odhadován na základě metodiky

malým a středním podnikům ve fázi jejich expanze a růstu, což vedlo k celkovým investicím v odhadované výši 4,9 miliardy EUR.

Do konce roku 2021 bylo z celkových investic ve výši 2,6 miliardy EUR poskytnutých 28 zemím z rozpočtu COSME na období 2014–2020 investováno 25 % v Německu, 19 % ve Francii a 15 % ve Spojeném království.

Nástroj COSME EFG přispíval také do programu celoevropského fondu fondů rizikového kapitálu (VentureEU), který byl zahájen v roce 2017 za účelem snížení množství překážek v oblasti financování rizikovým kapitálem v EU.

Nástroj pro úvěrové záruky v rámci programu COSME

Vzhledem k trvale vysoké poptávce na trhu byla dostupná rozpočtová kapitola nástroje COSME LGF (která na období 2014–2020 činí více než 1,2 miliardy EUR) několikrát navýšena z nástroje pro malé a střední podniky Evropského fondu pro strategické investice (EFSI). Všechna navýšení činila v letech 2014–2022 dohromady téměř 1,5 miliardy EUR. To znamená, že urychlené zavádění financování rizikovějších transakcí malých a středních podniků se zárukou EU mohlo pokračovat. Navýšení fondu EFSI podpořilo transakce související s pokračováním pilotního projektu digitalizace, který byl zahájen v roce 2019 s cílem umožnit finančním zprostředkovatelům poskytovat širší a komplexnější dluhovou podporu malým a středním podnikům při digitální transformaci. Toto navýšení rovněž podpořilo reakci na rozšíření onemocnění COVID-19 a jeho hospodářský dopad v roce 2020 a v dalších letech.

Do konce roku 2021 bylo podepsáno 154 dohod o (proti)zárukách se 128 finančními zprostředkovateli (podpůrnými institucemi, záručními společnostmi, komerčními bankami a leasingovými společnostmi). Příspěvek EU tak činil téměř 2,6 miliardy EUR, z čehož 2,5 miliardy EUR pocházelo z kombinovaných zdrojů COSME/EFSI.

Na základě těchto dohod poskytl nástroj COSME LGF záruky a protizáruky finančním zprostředkovatelům ve 33 zemích (26 členských státech a 7 dalších zemích účastnících se programu COSME). To podpořilo poskytnutí finanční podpory ve výši 50 miliard EUR více než 800 000 malých a středních podniků v těchto zemích (viz příloha 2).

Doprovodná opatření (průzkumy, informační nástroje, komunikační materiály a akce)

Na doprovodná opatření bylo vyčleněno celkem 0,8 milionu EUR. Patřily mezi ně propagační a komunikační aktivity a průzkum SAFE. **Průzkum SAFE týkající se přístupu podniků k financování** poskytuje informace o finanční situaci, potřebách financování, přístupu k financování a očekáváníích malých a středních podniků. Je velmi užitečný pro tvorbu politik úrovně EU postavených na základě důkazů a využívají ho členské státy, analytici, akademická obec a další. V roce 2020 byl průzkum proveden v téměř 17 000 podnicích ve 36 zemích¹⁸.

EIF pro výpočet multiplikačního účinku EFSI ve vztahu k vlastnímu kapitálu (např. 1,9 EUR mobilizovaných investic za 1 EUR mobilizovaného financování). Údaj 4,9 miliardy EUR mobilizovaných investic je výsledkem použití této metodiky.

¹⁷ Nařízení o programu COSME počítá s investicemi ve výši 2,6 až 3,9 miliardy EUR do 360 až 540 malých a středních podniků. Do roku 2021 bylo investováno 2,6 miliardy EUR do 346 malých a středních podniků a nástroj COSME EFG má trvat do data, kdy dojde k řádnému ukončení závěrečných operací, např. do 31. prosince 2034. Při plnění cílů byly zohledněny specifické výzvy spojené s prováděním tohoto finančního nástroje. Jednalo se o tyto specifické výzvy: i) priorita operací v zemích mimo EU, které se účastní programu COSME, a skutečnost, že investiční poptávka je v těchto zemích nižší, a ii) čas potřebný k podpisu dohod s fondy, kdy je nejprve potřeba dokončit složité procesy hloubkové kontroly a získávání finančních prostředků.

¹⁸ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/43872?locale=cs>

2.2 Specifický cíl B: přístup na trhy

Nařízení o programu COSME stanoví, že orientační částka ve výši 21,5 % z celkového rozpočtu na období 2014–2020 by měla být přidělena na usnadnění přístupu na trhy. Na tento specifický cíl bylo v roce 2020 vyčleněno celkem 85 milionů EUR, což představuje přibližně 19,3 % celkového rozpočtu programu COSME na daný rok.

Síť „Enterprise Europe Network“

Síť Enterprise Europe Network (EEN) poskytuje malým a středním podnikům vysoce kvalitní podporu v oblasti inovací, partnerství a internacionalizace, čímž podporuje růst, odolnost a konkurenceschopnost malých a středních podniků. **Z rozpočtu programu COSME na rok 2020 byly spolufinancovány služby sítě EEN poskytované v roce 2021.** Síť byla přítomna ve všech 27 členských státech EU a dalších zemích zapojených do programu COSME¹⁹. Síť také pokračovala ve vývoji a rozšiřování nových služeb na podporu malých a středních podniků v jejich úsilí o digitalizaci a udržitelnost. Vzhledem k tomu, že krize COVID-19 nadále ovlivňovala podnikatelské aktivity, síť EEN prokázala svou schopnost přizpůsobit své služby tak, aby malým a středním podnikům pomohla řešit nové výzvy a příležitosti. Síť je stále aktivnější, pokud jde o pomoc malým a středním podnikům v otázkách narušení hodnotového řetězce a zvyšování jejich odolnosti.

Výsledky aktivit v rámci sítě EEN v roce 2021 (spolufinancování v rámci rozpočtu 2020)

- Prostřednictvím sítě EEN byly poskytnuty poradenské služby 37 925 malým a středním podnikům.
- Služby sítě EEN v oblasti navazování partnerství pomohly klientům z řad malých a středních podniků ze všech zemí sítě vytvořit v roce 2021 přes **2 592** mezinárodních dohod o partnerství se zahraničními společnostmi.
- Služby sítě EEN v oblasti poradenské podpory ročně pomohly více než 7 000 klientů zlepšit svou konkurenceschopnost a inovace na evropské úrovni.
- Digitálních služeb sítě EEN využilo více než 20 milionů malých a středních podniků.

V odpovědích na průzkum spokojenosti klientů sítě EEN v roce 2021²⁰ potvrdilo svou spokojenost se službami sítě EEN 92 % respondentů.

Mezi sítí EEN a programem Horizont 2020, který zajistil síti finanční prostředky na poskytování dalšího konkrétně vymezeného souboru inovačních služeb pro malé a střední podniky (nad rámec služeb COSME EEN), existovaly silné synergie²¹. Generální ředitelství Komise pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky (GŘ GROW) a agentura EASME rovněž spolupracovaly na celé řadě programů EU pro řízení, koordinaci a vzdělávání sítě EEN.

Mezinárodní asistenční služby pro malé a střední podniky pro otázky duševního vlastnictví (Čína, jihovýchodní Asie, Latinská Amerika a Indie)

Mezinárodní asistenční služby pro malé a střední podniky pro otázky duševního vlastnictví podporují malé a střední podniky v jejich úsilí o internacionalizaci tím, že jim poskytují

¹⁹ Albánie, Arménie, Bosna a Hercegovina, Island, Kosovo, Severní Makedonie, Moldavsko, Černá Hora, Srbsko, Turecko a Ukrajina. Spojené království formálně opustilo EU ke dni 31. ledna 2020. Až do konce programu se nadále podílelo na akcích, jako je síť EEN, ale již se neúčastnilo řídicích struktur.

²⁰ Tento průzkum probíhal od dubna 2021 do konce června 2021 a získal 2 361 odpovědí.

²¹ Tyto služby poskytly příjemcům prostředků z fondu ERI konkrétní podporu při realizaci jejich projektů a pomohly zejména inovativním společnostem posílit jejich kapacity v oblasti řízení inovací.

odborné poradenství ohledně prosazování jejich duševního vlastnictví v Číně, jihovýchodní Asii, Latinské Americe a Indii nebo v souvislosti s nimi. Asistenční služby poskytují mimo jiné poradenství v první linii, školení o využívání a správě duševního vlastnictví v souvislosti s těmito cílovými trhy a podporu v oblasti duševního vlastnictví malým a středním podnikům v EU během seznamovacích akcí týkajících se cílových trhů. Tyto asistenční služby také spolupracují s asistenčními službami pro otázky duševního vlastnictví financovanými z jiných programů EU²². Asistenční služby pro malé a střední podniky pro otázky duševního vlastnictví v Číně, jihovýchodní Asii a Latinské Americe zodpověděly celkem 3 962 dotazů na infolince a uspořádaly 440 školení nebo webinářů s více než 6 500 účastníky. Podobné služby nabízela i asistenční služba pro malé a střední podniky pro otázky duševního vlastnictví v Indii, která byla provozována na základě samostatné smlouvy.

Středisko pro průmyslovou spolupráci mezi EU a Japonskem

Středisko pro průmyslovou spolupráci mezi EU a Japonskem podporuje průmyslovou, obchodní a investiční spolupráci mezi EU a Japonskem a přispívá k hospodářské diplomacii EU vůči této zemi. Jednou z důležitých služeb poskytovaných tímto střediskem je asistenční služba „EPA Helpdesk“, která pomáhá společnostem z EU využívat výhod Dohody o hospodářském partnerství (EPA) mezi EU a Japonskem²³. Během dvouletého období, které bylo podpořeno z rozpočtu programu COSME na rok 2020, uspořádalo středisko celou řadu webinářů, včetně 27 webinářů o EPA s celkem 1 478 účastníky, 76 webinářů o Japonsku a vývozu do Japonska (s celkem 2 857 účastníky), 11 webinářů o štíhlé výrobě (s 502 účastníky) a webináře o klíčových tématech politiky EU. Kromě toho v tomto období pokračovalo v provádění stěžejního výměnného programu Vulcanus v Japonsku a asistenční služby pro transfer technologií, poskytovalo analýzy politik a vydalo 33 zpráv o trhu. Zvláštní zpráva Evropského účetního dvora o internacionalizaci malých a středních podniků se kladně vyjádřila ke službám střediska pro spolupráci mezi EU a Japonskem a zmínila zejména kontinuitu a doplňkovost jeho služeb, vysokou úroveň spokojenosti klientů a dobrou spolupráci se sítí EEN²⁴.

Zadávání veřejných zakázek

Bylo přijato několik opatření na posílení kapacit zadavatelů veřejných zakázek a vytvoření nových příležitostí pro malé a střední podniky s cílem zapojit je do dodávek inovativního, udržitelného a oběhového zboží, služeb a prací pro veřejný sektor. Platforma komunity zadavatelů veřejných zakázek²⁵ podporovaná z rozpočtu na rok 2020 byla spuštěna v dubnu 2023. Podporuje spolupráci deseti skupin „významných zákazníků“, které společně získávají informace o konkrétních potřebách v oblasti veřejných zakázek (včetně umělé inteligence a solárních panelů). Režim **spolufinancování zadávání veřejných zakázek na inovativní řešení (PPI)** pomáhá významným zadavatelům veřejných zakázek získat cenné zkušenosti se

²² International IP Helpdesk India (COSME), European IP Helpdesk (Horizon 2020), Africa IP Helpdesk (Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví) a IP Key (GŘ pro obchod) pro společné akce na téma duševního vlastnictví. Sdílí internetové stránky s asistenčními službami pro Indii, Evropu a Afriku a účastní se jako poskytovatelé odborných znalostí v oblasti duševního vlastnictví mezinárodních misí EU Gateway / Business Avenues (financovaných z iniciativy v oblasti zahraniční politiky) a misí v oblasti oběhového hospodářství (GŘ pro životní prostředí).

²³ V platnost vstoupila dne 1. února 2019. Viz: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/japan/eu-japan-agreement/eu-japan-agreement-chapter-chapter_en.

²⁴ Zvláštní zpráva Evropského účetního dvora 07/2022: Nástroje internacionalizace malých a středních podniků – velký počet podpůrných opatření, která však nejsou plně soudržná nebo koordinovaná. Týkala se finančního období 2014–2020.

²⁵ [Domovská stránka | Komunita zadavatelů veřejných zakázek \(europa.eu\)](https://domovska-stranka.eu/komunita-zadavatelu-veřejných-zakázek/europa.eu)

zadávaním veřejných zakázek na inovace v předobchodní fázi prostřednictvím dvou probíhajících projektů. Tyto projekty jsou pro zadavatele vodítkem v různých fázích přípravy a provádění postupů PPI a pro případné replikační činnosti. Jeden z těchto projektů se zaměřuje na zdravotnictví.

2.3 Specifický cíl C: zlepšování rámcových podmínek a konkurenceschopnosti

Nařízení o programu COSME stanovilo, že orientační částka ve výši 11 % celkového rozpočtu na období 2014–2020 by měla být vyčleněna na zlepšování rámcových podmínek a konkurenceschopnosti. Na tento cíl bylo v roce 2020 vyčleněno 47,9 milionu EUR, což představuje 10,9 % celkového rozpočtu programu COSME.

Klastry

V rámci rozpočtu na rok 2020 byla podpořena čtyři hlavní opatření pro klastry: Evropská platforma pro spolupráci mezi klastry, která poskytuje řadu služeb a nástrojů na podporu klastrů při budování kapacit a vytváření sítí, dva programy na podporu internacionalizace klastrů, z nichž jeden byl věnován odvětví obrany a bezpečnosti²⁶, a program European Cluster Excellence, který poskytoval služby v oblasti budování kapacit a program pro krátkodobé výměny mezi klastry. V rámci programu Clusters Go International bylo uděleno dvanáct grantů konsorciím zahrnujícím 64 klastrů a organizací na podporu podnikání ze sedmnácti zemí EU/COSME. Některé z nich se zaměřují na klimatické cíle (viz příloha 4 níže).

Vzhledem k tomu, že projekty klastrů zpravidla trvaly 3–4 roky, probíhaly mnohé z nich ještě v době vypuknutí ruské agrese na Ukrajině. Řada těchto projektů poskytuje **podporu ukrajinským podnikatelům**. Například Evropská platforma spolupráce mezi klastry vytvořila **fórum EU Clusters Support Ukraine** (Klastry EU podporují Ukrajinu), které umožňuje sladit nabídku pomoci shromážděnou, ověřenou nebo potvrzenou prostřednictvím evropských klastrů s žádostmi ukrajinských partnerů. Evropská platforma spolupráce mezi klastry rovněž provedla průzkum, aby v terénu odhalila signály narušení dodavatelských řetězců. V rámci projektu BRIGHT Clusters Excellence se navíc delegace šesti zástupkyň Aliance ukrajinských klastrů (kvůli válce výhradně ženy) zúčastnila pětidenního semináře ClusterXchange.

Cestovní ruch, módní průmysl a odvětví životního stylu

Probíhající projekty v odvětví **cestovního ruchu** podporované z rozpočtu na rok 2020 pomáhají malým a středním podnikům zvýšit využívání digitalizace, inovací, nových technologií a inteligentního cestovního ruchu tím, že posilují jejich nadnárodní spolupráci a zejména jejich propojení s nadnárodními inovačními ekosystémy. Tyto projekty zahrnují přímou finanční podporu malým a středním podnikům na školení a pomoc při přizpůsobování jejich obchodních procesů. V současné době probíhá devět projektů se 73 partnerskými organizacemi ve 25 zemích²⁷. Některé z těchto projektů podporují také cíle udržitelnosti a ochrany klimatu.

²⁶ Tyto projekty poskytují podporu přeshraniční a meziodvětvové spolupráci mezi evropskými klastry s cílem vypracovat společnou strategii internacionalizace a podpořit expanzi malých a středních podniků mimo Evropu.

²⁷ Belgie, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, Česko, Německo, Dánsko, Řecko, Španělsko, Finsko, Francie, Maďarsko, Island, Itálie, Malta, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Albánie, Černá Hora, Srbsko a Spojené království.

Cílem **projektu WORTH** financovaného z rozpočtu programu COSME na rok 2020 je posílit inovační kapacity a konkurenceschopnost malých a středních podniků v módním průmyslu a v odvětví životního stylu a pomoci jim s přechodem na klimatickou neutralitu a vedoucí postavení v digitální oblasti²⁸. Podporuje nadnárodní partnerství mezi designéry, malými a středními podniky, výrobci a poskytovateli technologií s cílem rozvíjet inovativní, udržitelné a na design zaměřené podnikatelské nápady. Partnerství využívají inkubační program, finanční podporu třetích stran (10 000 – 20 000 EUR), odborné vedení, právní poradenství v otázkách duševního vlastnictví a podporu při vytváření sítí. V reakci na první výzvu k partnerství (financování třetí stranou) zaměřenou na evropský Bauhaus bylo vybráno 65 partnerství. Desetiměsíční inkubační program pro tato partnerství zahrnoval 975 hodin odborného vedení na míru, devět workshopů (z toho pět online) a 52 základních online modulů odborného vedení a seminářů. Výběrová řízení pro druhou výzvu k partnerství probíhají.

Podpora hodnocení výkonnosti zemí v oblasti zásad iniciativy „Small Business Act“ a Strategie pro malé a střední podniky – správní dohoda se Společným výzkumným střediskem a Eurobarometrem

Se Společným výzkumným střediskem (JRC) Komise byla uzavřena správní dohoda o poskytování vědecké podpory pro hodnocení výkonnosti členských států EU při provádění zásad iniciativy Small Business Act a Strategie pro malé a střední podniky. Středisko JRC určilo soubor ukazatelů na základě deseti dimenzí definovaných společně s GŘ GROW a provedlo související kontroly kvality údajů. Projekt byl zahájen v roce 2020 a jeho výsledky byly použity k přezkumu výkonnosti malých a středních podniků v jednotlivých zemích a pro výroční zprávu zveřejněnou v červenci 2021²⁹. Tyto informační přehledy a zprávy jsou trvale využívány jako vodítko pro tvorbu politik s tematikou malých a středních podniků.

Vydání **bleskového průzkumu Eurobarometr o malých a středních podnicích** v roce 2022 financované z rozpočtu programu COSME na rok 2020 se zaměřilo na **účinné využívání zdrojů a zelené trhy**. Další informace naleznete v bodě 4 níže.

Vyslanci malých a středních podniků, shromáždění malých a středních podniků a online odborná lekce na Web Summitu v Lisabonu

Služby byly poskytnuty v roce 2020 za účelem organizace: i) čtyř zasedání sítě vyslanců pro malé a střední podniky³⁰ (zástupci vnitrostátních správních orgánů členských států); ii) shromáždění malých a středních podniků v roce 2020 (virtuální akce pro zúčastněné strany s 984 online delegáty) a iii) online odborná lekce v prosinci 2020 na Web Summitu v Lisabonu s více než 200 účastníky³¹. Na těchto akcích byly poskytnuty cenné pokyny a rady na podporu tvorby politik pro malé a střední podniky, včetně podpory sítě vyslanců pro malé a střední podniky při přípravě její výroční zprávy na rok 2020 a doporučení v souvislosti s opatřeními³².

²⁸ Zahnuje módu a textil, obuv, kůži a kožesiny, nábytek / domácí dekorace / interiérový design, šperky a doplňky.

²⁹ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en

³⁰ Červen 2020 (online se 46 účastníky), říjen 2020 (online s 83 účastníky), listopad 2020 (online během shromáždění malých a středních podniků s 67 účastníky) a prosinec 2020 (online se 72 účastníky).

³¹ Původní plány na fyzickou konferenci v Berlíně se kvůli omezení volného pohybu osob v důsledku onemocnění COVID-19 změnilly na virtuální akci.

³² Tato zpráva obsahuje přehled nejnovějších trendů v oblasti výkonnosti malých a středních podniků v Evropě a doporučení na opatření (<https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/core/api/front/expertGroupAdditionalInfo/40291/download>). Byla předložena Radě pro

EU Open for Business – nový kompas pro malé a střední podniky³³

V květnu 2021 se konala zahajovací a závěrečná akce a šest webinářů financovaných z rozpočtu programu COSME na rok 2020, které podnikům a zúčastněným stranám poskytly praktické informace o programech EU a podpůrných nástrojích v oblastech, jako je duševní vlastnictví, přístup k financím, mezinárodní obchod a jednotný trh. Počet účastníků jednotlivých webinářů se pohyboval v rozmezí 206 až 370, čímž byl překročen celkový cílový počet 650. V průzkumu po skončení akce vyjádřilo pozitivní reakce 80 % respondentů³⁴.

2.4 Specifický cíl D: podpora podnikání a podnikatelské kultury

Nařízení o programu COSME stanoví, že orientační částka ve výši 2,5 % celkového rozpočtu na období 2014–2020 by měla být vyčleněna na podporu podnikání a podnikatelské kultury. Na tento cíl bylo v roce 2020 vynaloženo 3,6 milionu EUR³⁵ ³⁶, což představuje 0,8 % celkového rozpočtu programu COSME.

Zvyšování digitálních a podnikatelských kompetencí dívek a žen (ESTEAM)³⁷

Cílem tohoto projektu podpořeného z rozpočtu programu COSME na rok 2020 je posílit digitální a podnikatelské kompetence dívek a žen a zvýšit jejich sebevědomí. Projekt bude pokračovat až do konce roku 2024. V květnu 2022 proběhla akce pro dívky s 203 účastnicemi a 15 místními workshopy, které se zaměřily na řešení problémů, případovou studii a nácvik prezentace nápadů. První ESTEAM Fest pro ženy s plenárním zasedáním a workshopy na podporu podnikatelských a digitálních dovedností se konal v červnu 2022. Služby mentorování byly poskytovány do konce roku 2022.

Evropské mise sociální ekonomiky

Evropské mise sociální ekonomiky navázaly na zkušenosti z úspěšné pilotní iniciativy, která se uskutečnila v roce 2018. V rámci tohoto navazujícího projektu financovaného z rozpočtu programu COSME na rok 2020 byla uspořádána řada seminářů za účasti široké škály zúčastněných stran z oblasti sociální ekonomiky s cílem rozvíjet meziregionální spolupráci prostřednictvím sdílení a replikace osvědčených postupů a meziregionálního učení. Do projektu se zapojilo 88 přijímajících organizací z 27 zemí EU/COSME. Bylo uspořádáno více než 60 seminářů o misích sociální ekonomiky s přibližně 2 500 účastníky a bylo uvedeno 350 příkladů dobré praxe. Projekty rovněž poskytly soubor doporučení pro zlepšení regionální/místní sociální ekonomiky a vytvořily příležitosti a podněty pro budoucí partnerství.

konkurenceschopnost v listopadu 2020 (viz: Rada pro konkurenceschopnost Vnitřní trh a průmysl – Consilium europa.eu).

³³ https://commission.europa.eu/events/eu-open-business-new-compass-smes-2021-05-26_en

³⁴ Na otázky „Inspiroval vás webinář?“, „Podnítí vás k nějaké akci?“, „Splnil vaše očekávání?“, „Doporučili byste ho ostatním?“ byla z 80 % (v průměru) zaznamenána odpověď „ano“ nebo „spíše ano“.

³⁵ Tato částka byla v roce 2020 nižší vzhledem k tomu, že v roce 2019 proběhla výzva programu Erasmus pro mladé podnikatele.

³⁶ Kromě toho byla v roce 2020 dána vyšší priorita finančním nástrojům (bylo na ně vyčleněno 66 % rozpočtu programu COSME, zatímco cílová hodnota v průběhu celého programu byla 60 %). Finanční nástroje rovněž podporovaly podnikatelské cíle.

³⁷ Další informace naleznete na [internetových stránkách projektu](#) a ve videích z prvních dvou ročníků akcí ESTEAM FEST (https://eismea.ec.europa.eu/esteam-fests-and-communities-girls-and-women_en).

3. Podpůrná opatření a správní výdaje

Podpůrná opatření programu COSME byla financována z rozpočtové položky 02 02 01. Na podpůrná opatření v roce 2020 bylo vyčleněno 6,2 milionu EUR.

Byly uspořádány konference a setkání se zúčastněnými stranami s cílem prodiskutovat výzvy, kterým různá průmyslová odvětví čelí. Další podpůrná opatření zahrnovala analytickou práci, jako jsou studie na podporu tvorby politik a informační nástroje poskytující praktickou podporu malým a středním podnikům.

Studie o **právní ochraně obchodního tajemství v kontextu ekonomiky založené na datech**³⁸ poskytuje cennou podporu pro tvorbu politik týkající se toho, jak může právní ochrana obchodního tajemství pomoci vytvořit bezpečné prostředí pro sdílení dat mezi podniky, zejména ve strategických odvětvích evropské ekonomiky založené na datech. Obsahuje třináct případových studií s cennými příklady toho, jak podniky spravují svá obchodní tajemství. Mnoho ukazatelů této studie bylo překonáno, ale v průběžných fázích se vyskytly určité potíže (počet odpovědí na dotazníky byl nižší než cílová hodnota kvůli citlivosti údajů a kvůli problémům souvisejícím s onemocněním COVID-19 bylo nutné změnit některé termíny).

Studie o podnicích se střední tržní kapitalizací

Vzhledem k tomu, že rychle se rozvíjející podniky a podniky se střední tržní kapitalizací nespádají pod definici malých a středních podniků ES³⁹, jsou z režimů podpory malých a středních podniků často vyloučeny. Cílem této studie bylo shromáždit informace o podnicích se střední tržní kapitalizací (statistiky a informace o specifikách podniků se střední tržní kapitalizací a překážkách, s nimiž se při podnikání a rozšiřování setkávají) a posoudit potenciální potřebu specializované politiky na podporu těchto podniků a dalšího využití jejich schopnosti vytvářet pracovní místa. Závěrečná zpráva byla zveřejněna v listopadu 2022⁴⁰ a rozeslána příslušným zúčastněným stranám.

Správní výdaje v roce 2020 tvořily 3 % rozpočtu. Pokrývaly setkání odborníků, opatření v oblasti informací a komunikace a výdaje Komise (GŘ GROW) spojené se sítěmi IT a s další technickou a administrativní podporou ve výši 3,3 milionu EUR. Příspěvek z rozpočtu programu na fungování výkonné agentury EASME činil 9,9 milionu EUR.

4. Příspěvek k cílům v oblasti klimatu, udržitelného rozvoje, digitalizace a rovnosti žen a mužů

Níže je uveden stručný přehled toho, jak program COSME přispívá k těmto cílům, a příklady akcí, které přispívají ke každému z nich. **Další informace o přispění programu k cílům začleňování těchto hledisek jsou uvedeny v příloze 4.**

Přispění programu COSME k cíli zohledňování oblasti klimatu, stanovenému pro všechny programy Komise (celkově 20 % rozpočtu EU na období 2014–2020), bylo odhadováno na 25,6 milionu EUR (6 % přidělených finančních prostředků v roce 2020). Přesné informace o míře přispění většiny opatření v rámci programu COSME k zohlednění problematiky

³⁸ <https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/c0335fd8-33db-11ed-8b77-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-267469968>

³⁹ Doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků, malých a středních podniků

⁴⁰ <https://www.esri.ie/system/files/publications/BKMNEXT429.pdf>

klimatu⁴¹ nejsou k dispozici, nicméně mnohé projekty a opatření věnují tomuto cíli určitou pozornost. K významným příkladům patří nástroj pro kapitálové investice pro růst, síť Enterprise Europe Network, různé podpůrné akce pro klastry včetně internacionalizace klastrů a partnerství WORTH pro zvýšení konkurenceschopnosti a inovační kapacity malých a středních podniků v odvětvích životního stylu.

Proběhl také bleskový průzkum Eurobarometr, který se speciálně věnoval účinnému využívání zdrojů malými a středními podniky a jejich zeleným trhům, a dokončuje se **žebříček konkurenceschopnosti klimaticky neutrálního odvětví v Evropě (CIndECS)**, který byl vypracován na základě správní dohody se střediskem JRC. Tato práce se již promítla do řady významných politických iniciativ, včetně podpůrných zpráv střediska pro sledování technologií čisté energie a aktu o průmyslu pro nulové čisté emise. Další informace jsou uvedeny v příloze 4.

Mnohá opatření v rámci programu COSME **přispívají k cílům udržitelného rozvoje** stanoveným v Agendě pro udržitelný rozvoj 2030. K dosažení cíle udržitelného rozvoje č. 8 (důstojná práce a udržitelný ekonomický růst) přispívá zejména síť Enterprise Europe Network (EEN) a mise sociální ekonomiky. Cíl udržitelného rozvoje č. 9 (udržitelný průmysl podporující začlenění, inovace a odolná infrastruktura) je řešen v rámci sítě EEN, projektů Clusters Excellence a podpůrných opatření pro cestovní ruch (viz také digitalizace níže). Cílem udržitelného rozvoje č. 12 (udržitelné modely spotřeby a výroby) se zabývá mimo jiné projekt WORTH pro odvětví životního stylu.

K cílům digitalizace přispívá také několik **opatření programu COSME**. Patří mezi ně projekty na podporu digitalizace, inovací a zavádění nových technologií v odvětví cestovního ruchu a projekty v oblasti veřejných zakázek na inovativní řešení, které pomáhají orgánům pořizovat inovace ještě před vstupem na konkurenční trh v oblastech, jako je umělá inteligence, a dále klastrové projekty na podporu vzájemného obohacování a výměny zkušeností na poli digitálních technologií v zemědělsko-potravinářském průmyslu, automobilovém průmyslu, textilním průmyslu a v odvětví precizní medicíny.

Přestože v nařízení o programu COSME není konkrétně zahrnut žádný cíl v oblasti **rovnosti žen a mužů**, opatření podporovaná v rámci tohoto programu respektují zásady rovnosti žen a mužů a zohledňují genderový rozměr. Cílem projektu ESTEAM uvedeného v bodě 2.4 výše je posílit digitalizaci a podnikatelské schopnosti a sebevědomí dívek a žen podnikatelek. K dispozici jsou také některé údaje o příjemkyních finančních nástrojů a koordinátorkách projektů.

5. Závěry

Míra plnění provozního rozpočtu u závazků i plateb byla 99 %. Znamená to, že míra plnění závazků je nadále vysoká, a vyjadřuje zlepšení v provádění provozních plateb ve srovnání s předchozím rokem.

Klíčovým cílem byl přístup k financování, který vyčerpal 66 % rozpočtu. V roce 2020 nástroj pro úvěrové záruky (LGF) v rámci programu COSME umožnil finančním zprostředkovatelům pokračovat v poskytování finanční podpory malým a středním podnikům, které byly vnímány jako rizikovější a pro které bylo obtížné získat dluhové

⁴¹ Mnohá opatření v rámci programu COSME v sobě zahrnovala určitou podporu cílů v oblasti klimatu. Avšak vzhledem k tomu, že byl tento prvek vždy stanoven v rámci širšího cíle konkurenceschopnosti, pro klimatickou složku opatření v zásadě neexistoval zvláštní rozpočet.

financování. Celkově se očekává, že nástroj COSME LGF přinese za dobu trvání programu finanční prostředky ve výši více než 67 miliard EUR. V případě nástroje pro kapitálové investice pro růst v rámci programu COSME (EFG) částky investic do malých a středních podniků ve fázi růstu a rozšiřování poukazovaly na dobrou cestu ke splnění původních dlouhodobých cílů. Při plnění cílů byly zohledněny specifické výzvy spojené s provozováním tohoto nástroje.

Pracovní program na rok 2020 úspěšně pokračoval v plnění jednoho z klíčových doporučení hodnocení programu v polovině období: zaměřit se na větší, strategická opatření a současně zachovat určitou flexibilitu za účelem testování nových nápadů. Stěžejní iniciativy, jako jsou síť EEN, program Erasmus pro mladé podnikatele a finanční nástroje, představovaly 75 % závazků rozpočtu programu COSME v roce 2020.

Síť EEN (spolufinancovaná z rozpočtu na rok 2020) poskytla v roce 2021 poradenské služby s přidanou hodnotou⁴² 37 925 malým a středním podnikům s cílem zvýšit jejich mezinárodní konkurenceschopnost a udržitelnost. Digitálních služeb sítě využilo více než 20 milionů malých a středních podniků. Síť rovněž poskytovala cennou podporu malým a středním podnikům během krize COVID-19 a v případě potřeby přizpůsobila své služby a modely poskytování služeb.

Mnoho dalších akcí v rámci programu se vyznačovalo dobrými výsledky a kvalitou služeb. Například středisko pro spolupráci mezi EU a Japonskem poskytovalo širokou škálu služeb na pomoc malým a středním podnikům při obchodování s Japonskem a v souvislosti s hospodářskou diplomacií. Mezinárodní asistenční služby malých a středních podniků pro otázky duševního vlastnictví poskytly malým a středním podnikům cenné rady, školení a akce týkající se otázek duševního vlastnictví v Číně, jihovýchodní Asii, Latinské Americe (včetně 440 školení s 6 569 účastníky) a Indii.

Menší akce rovněž poskytly užitečnou podporu malým a středním podnikům při inovacích a zlepšování jejich konkurenceschopnosti a udržitelnosti. Například první výzva k partnerství v projektu WORTH pro módní průmysl a odvětví životního stylu podpořila 65 partnerství návrhářů, malých a středních podniků, výrobců a poskytovatelů technologií prostřednictvím desetiměsíčního inkubačního programu, který zahrnoval 975 hodin odborného vedení na míru. Byly zveřejněny další výzvy k partnerstvím, které mají v této podpoře pokračovat. Ve spolupráci se zadavateli veřejných zakázek byla rovněž realizována řada projektů, jejichž cílem bylo vytvořit nové příležitosti pro malé a střední podniky, aby mohly dodávat inovativní výrobky a služby veřejnému sektoru.

V neposlední řadě několik studií financovaných v rámci programu, včetně žebříčku konkurenceschopnosti klimaticky neutrálního odvětví v Evropě (CIndECS), studie o právní ochraně obchodního tajemství v kontextu ekonomiky založené na datech a studie o podnicích se střední tržní kapitalizací, přineslo cenné poznatky a důkladné analýzy, které byly použity na podporu politické práce.

Program COSME rovněž prokázal, že dokáže malým a středním podnikům účinně pomoci s řešením nových výzev. Několik akcí a projektů podpořených z rozpočtu na rok 2020, včetně sítě EEN, začalo poskytovat specifické služby na pomoc malým a středním podnikům při řešení problémů souvisejících s krizí COVID-19. Mnoho projektů programu COSME trvá 3–4 roky. Malý počet probíhajících projektů financovaných z rozpočtu na rok 2020 byl od roku

⁴² Těmto malým a středním podnikům byla v různých obdobích poskytnuta řada služeb přizpůsobených jejich specifickým potřebám. Hlavní součástí modelu poskytování služeb sítě EEN je navázání dlouhodobějšího vztahu s malými a středními podniky a jejich střednědobá podpora, která jim pomůže řešit celou řadu problémů, výzev a příležitostí, s nimiž se potýkají.

2022 ovlivněn **ruskou vojenskou agresí na Ukrajině**. V případě potřeby bylo schváleno prodloužení doby trvání těchto projektů s úpravou činností s ohledem na krizové podmínky. Jedním z příkladů je projekt P2GREEN-EST, jehož cílem bylo pomoci malým a středním podnikům z EU získat přístup k veřejným zakázkám mimo EU, přičemž Ukrajina byla určena jako cílový trh⁴³. V nedávné době byly některé z projektů programu COSME na rok 2020, které v době vypuknutí ruské agrese na Ukrajině stále probíhaly, schopny přizpůsobit své služby tak, aby pomohly podnikům EU řešit související problémy, jako jsou otázky dodavatelského řetězce, a nabídnout určitou podporu ukrajinským podnikům (viz bod 2.3 výše).

Byly optimalizovány vazby na další programy a fondy EU. Například nástroj COSME LGF získal dalších 714 milionů EUR díky záruce Evropského fondu pro strategické investice ve výši 1 miliardy EUR poskytnuté EIF. Ta byla použita na podporu malých a středních podniků, které se potýkaly s problémy s likviditou v důsledku krize COVID-19. Síť EEN vytvořila synergie s programem Horizont 2020, Evropskou radou pro inovace (ERI) a celou řadou programů a režimů podpory EU. Objevilo se také několik příkladů spolupráce s probíhajícími nebo předchozími projekty programu COSME. To se týkalo zejména sítě EEN, projektu WORTH a několika akcí v oblasti zadávání veřejných zakázek.

Pokud jde o opatření programu COSME probíhající od roku 2020, bude pokračovat sledování, přičemž zvláštní pozornost bude věnována opatřením, která byla nově naplánována kvůli pandemii COVID-19 a případům, kdy byly zjištěny specifické problémy. Pravidelné sledování také zajistilo, aby byl rozpočet přerozdělen na nejúspěšnější a nejžádanější aktivity. Například nespotřebované prostředky pracovního programu 2020 ve výši 815 107 EUR byly přiděleny na projekty z rezervního seznamu pro výzvu v oblasti cestovního ruchu s cílem podpořit zavádění digitalizace, inovací a nových technologií v tomto odvětví. Dalším příkladem je převod z nástroje COSME EFG do nástroje COSME LGF.

Zkušenosti z tohoto sledování budou rovněž využity při tvorbě opatření pro budoucí roky, zejména při práci na zajištění lepší kontinuity stěžejních akcí⁴⁴ a při probíhajících pracích na přípravě pracovního programu pilíře pro malé a střední podniky na rok 2024.

Celkově jsou opatření programu COSME na rok 2020 na dobré cestě k dosažení svých cílů. Mnohá opatření již splnila své cíle a projekty, které byly postiženy krizí COVID-19, jsou opět na dobré cestě. Opatření podporovaná v rámci programu nadále přispívají ke konkurenceschopnosti, růstu a zaměstnanosti, přičemž mnoho projektů v rámci celého programu, zejména síť EEN a podpůrná opatření pro klastry, prokázalo svou schopnost řešit měnící se potřeby malých a středních podniků a pružně reagovat na nové výzvy.

⁴³ Protože tento projekt byl po vypuknutí války výrazně zasažen, byla grantová dohoda zmrazena. Po přehodnocení situace o několik měsíců později byla grantová dohoda změněna tak, aby zahrnovala další cílovou zemi mimo EU, což umožnilo obnovení činnosti projektu.

⁴⁴ Ty jsou nyní podporovány v rámci pilíře pro malé a střední podniky programu pro jednotný trh. Zejména síť EEN, program Erasmus pro mladé podnikatele a společné klastrové iniciativy jsou nyní víceletými opatřeními, která budou až do roku 2024 využívat výhod plynoucích ze spolufinancování s cílem zajistit lepší střednědobou kontinuitu těchto služeb. Viz také odstavec 3 těchto závěrů.

Příloha 1 – Plnění rozpočtu programu COSME na rok 2020
(všechny částky jsou v eurech)

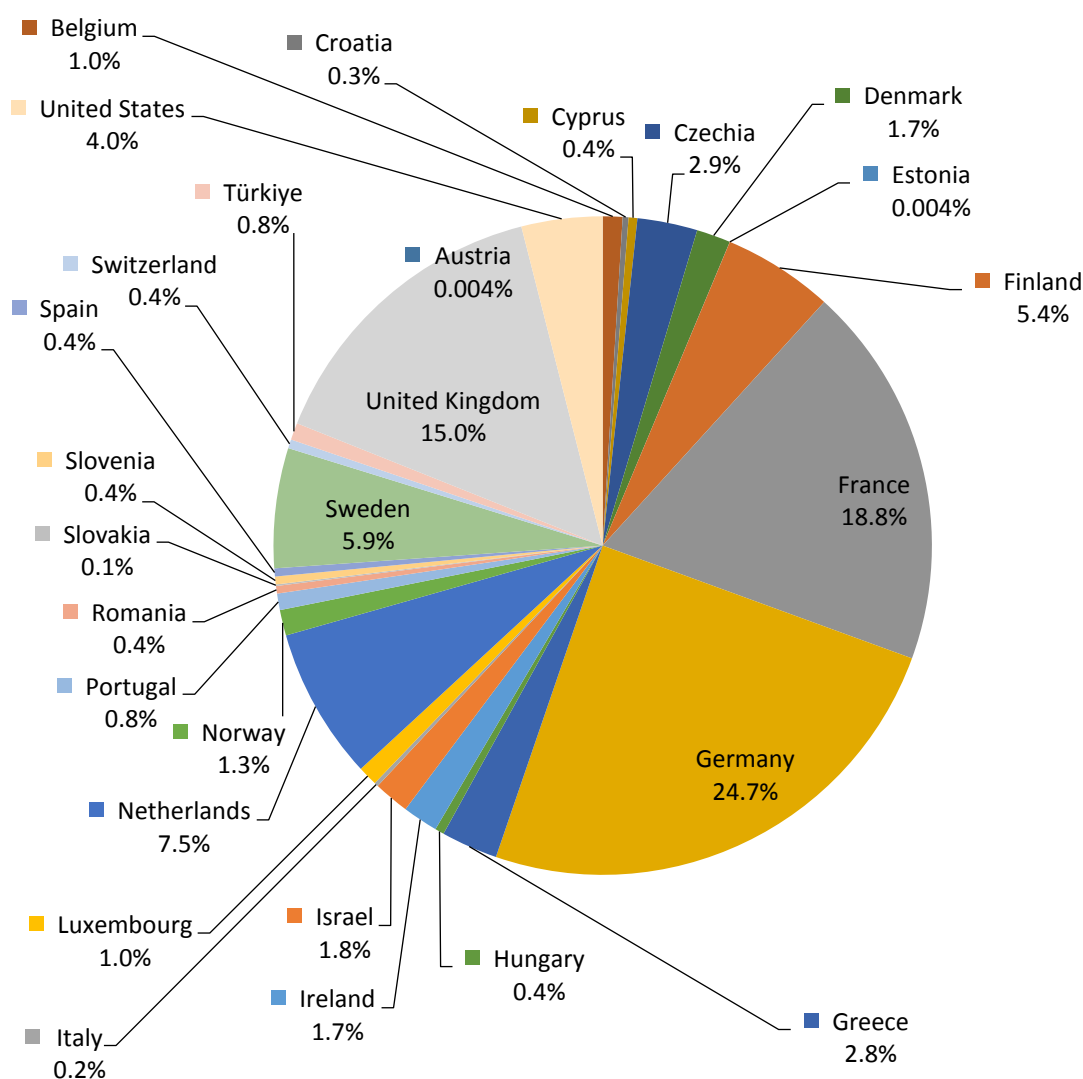
Rozpočtová položka		Závazky				Platby		
		všechny zdroje financování				všechny zdroje financování		
		Původní rozpočet	Plněný rozpočet	Provedení		Prostředky dostupné k vyplacení	Provedená platba	Provedení
				%				%
02 02 02	Přístup k financování	290 041 750	290 041 750	100 %		333 931 327	328 837 656	98 %
02 02 01	Přístup na trhy, podnikatelské prostředí a podnikání							
	provedeno GR GROW	10 049 697	10 026 133	100 %		8 901 623	8 878 059	100 %
	svěřeno EASME	126 489 262	123 066 819	97 %		132 390 902	132 390 902	100 %
	Celkem	136 538 959	133 092 952	97 %		141 292 525	141 268 961	100 %
02 01 04 01	Správní rozpočet	3 619 046	3 333 968	92 %		3 619 046	1 033 829	29 %
02 01 06 01	EASME – správní (provozní) rozpočet	10 330 544	9 916 195	96 %		10 330 544	9 916 195	96 %
	Celkový rozpočet	440 530 299	436 384 865	99 %		489 173 442	481 056 641	98 %

1. Finanční nástroje

Níže uvedené grafy znázorňují geografické rozdělení finanční podpory, kterou malé a střední podniky v různých zemích obdržely. Informace o jednotlivých zemích jsou kumulativním výsledkem na základě všech závazků v období 2014–2020. V případě finančních nástrojů přispívají roční závazky vzhledem k návrhu svého provádění k celkovým výsledkům, které vycházejí z rozpočtů přidělených i v předchozích letech.

Nástroj pro kapitálové investice pro růst

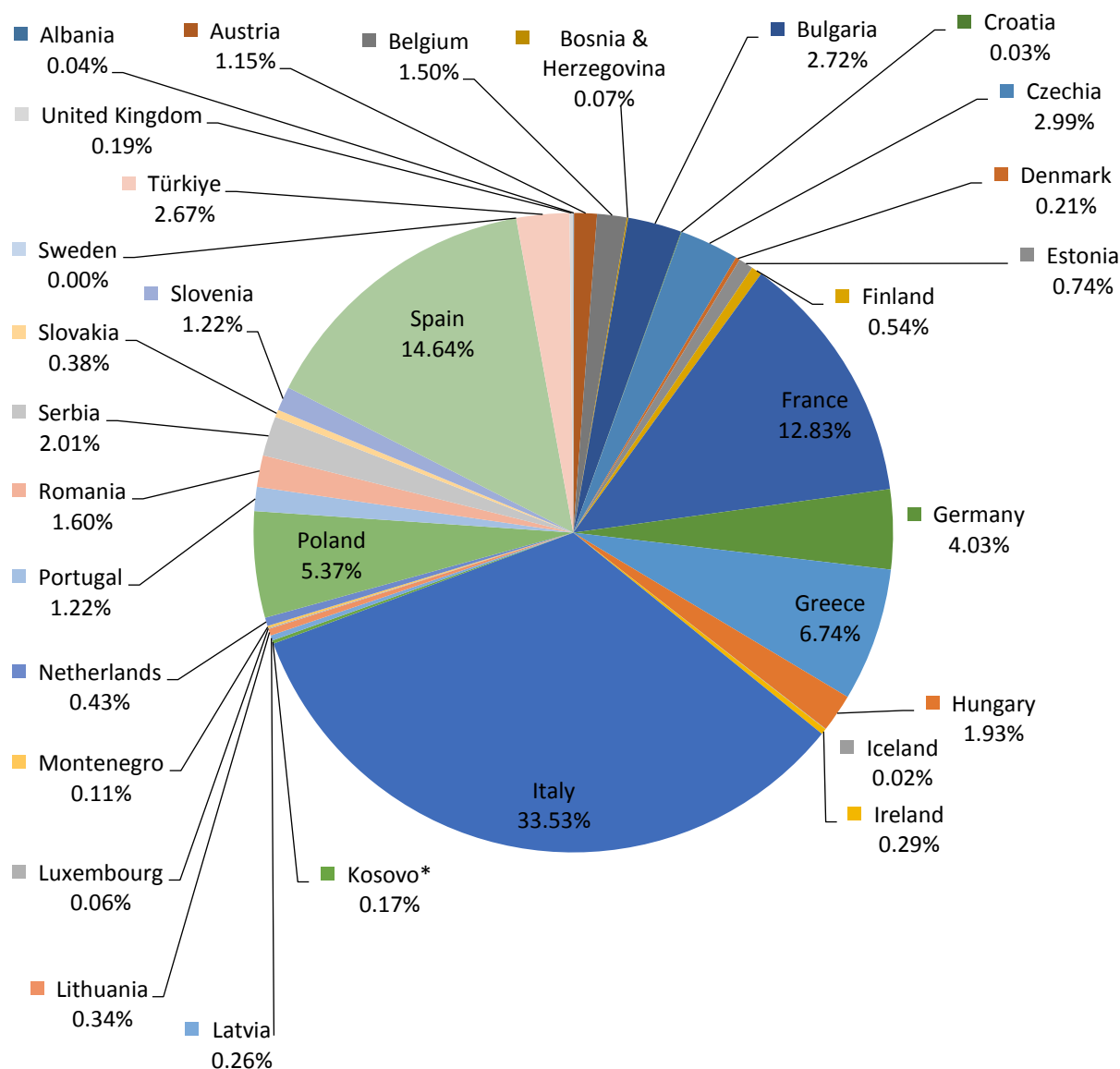
Na konci roku 2021 byly z rozpočtu COSME na období 2014–2020 ve 28 zemích realizovány investice v celkové výši 2,6 miliardy EUR (25 % této částky bylo investováno v Německu, 19 % ve Francii a 15 % ve Spojeném království).

Nástroj pro úvěrové záruky

Zeměpisná diverzifikace

Do konce roku 2021 poskytl nástroj LGF záruky a protizáruky finančním zprostředkovatelům ve 33 zemích (26 členských státech a sedmi zemích účastnících se programu COSME). S touto podporou bylo rozděleno 50 miliard EUR mezi více než 800 000 malých a středních podniků.

* Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

Účast zemí na specifických cílech 2–4 (přístup na trhy, zlepšování rámcových podmínek a konkurenceschopnosti a podnikání)

Projekty COSME byly vybírány podle kritérií stanovených ve výzvách, zejména podle relevance, kvality a dopadu návrhů. Zohledněn je také evropský rozměr. Projekty však nebyly vybírány pouze na základě zeměpisných kritérií.

Síť EEN financovaná z rozpočtu na rok 2020 pokrývala všechny členské státy EU a poskytovala služby malým a středním podnikům ve všech regionech EU. Programu se účastnili také členové sítě EEN na Islandu a v přidružených zemích. Ačkoli Spojené království formálně opustilo EU dne 31. ledna 2020, nadále se účastnilo sítě EEN až do ukončení programu, ale již se nepodílelo na řídicích strukturách.

Mnoho dalších větších akcí mělo rovněž dobré rozložení příjemců v různých členských státech EU a dalších zúčastněných zemích, jak je znázorněno níže.

Počet příjemců podle zemí v rámci čtyř větších akcí programu COSME

Země	Clusters Excellence	Cestovní ruch: TOURINN*	Evropské mise sociální ekonomiky	Internacionalizace klastrů (všechna odvětví včetně obrany)	Celkem v rámci těchto čtyř akcí
Albánie	0	1	0	0	1
Rakousko	0	0	1	0	1
Belgie	0	3	7	4	14
Bulharsko	2	2	1	2	7
Kypr	0	1	0	2	3
Česko	3	1	1	0	5
Německo	5	3	2	2	12
Dánsko	3	1	1	3	8
Estonsko	2	0	1	1	4
Řecko	1	2	3	0	6
Španělsko	14	14	13	16	57
Finsko	2	2	2	0	6
Francie	7	2	5	14	28
Chorvatsko	0	5	3	0	8
Maďarsko	3	1	3	1	8
Island	0	1	0	0	1
Irsko	0	0	5	0	5
Itálie	7	11	12	12	42
Lotyšsko	1	0	1	0	2
Litva	6	0	0	0	6
Lucembursko	0	0	0	0	0
Malta	0	1	1	0	2
Černá Hora	0	1	0	0	1
Nizozemsko	2	1	5	2	10
Polsko	4	1	3	3	11
Portugalsko	5	6	7	5	23
Rumunsko	4	2	1	2	9
Srbsko	1	4	1	1	7
Švédsko	2	0	2	1	5
Slovensko	0	1	0	1	2
Slovinsko	0	5	3	3	11

Turecko	1	0	3	0	4
Spojené království	1	1	1	0	3
Celkem	76	73	88	75	312

V případě prvních tří výzev uvedených v této tabulce (Clusters Excellence, TOURINN* – Podpora zavádění digitalizace, inovací a nových technologií v odvětví cestovního ruchu prostřednictvím nadnárodní spolupráce a budování kapacit a Evropské mise sociální ekonomiky) jsou příjemci téměř ze všech členských států EU a určitá účast je i z Islandu a přidružených zemí. Projekty internacionalizace klastrů pokrývají většinu členských států EU:

- Clusters Excellence: programu se účastní 76 partnerských organizací z 22 členských států EU a dalších zemí,
- podpora zavádění digitalizace, inovací a nových technologií v odvětví cestovního ruchu (TOURINN): 73 partnerských organizací ve 25 zemích,
- evropské mise sociální ekonomiky: 88 přijímajících organizací z 27 členských států EU,
- internacionalizace klastrů (včetně akce internacionalizace klastrů pro malé a střední podniky v odvětví obrany): 75 příjemců v 18 členských státech.

Ve všech čtyřech režimech podpory byla zaznamenána výrazně vyšší účast Španělska, Itálie a v menší míře Francie a Německa. Tento trend však nemusí nutně platit pro všechna opatření COSME a/nebo pro všechny roky programu. Bylo by užitečné tuto skutečnost dále prozkoumat v rámci probíhajícího závěrečného hodnocení programu.

Textový rámeček 1. Příklad projektu COSME EFG – Finnsiirto – Finsko – Strojní zařízení

Společnost Finnsiirto se sídlem ve městě Lieto východně od Turku v jihozápadním Finsku působí v oblasti profesionálního prodeje a logistiky vysokozdvížných vozíků. Neustále se snaží inovovat a provádět drobné změny, aby se odlišila od svých konkurentů, a zaměřuje se na změny, které by si přáli její zákazníci. „Vždy se snažíme přemýšlet o tom, co bychom chtěli, kdybychom byli zákazníci,“ vysvětluje Kalle Dahlman, obchodní ředitel společnosti Finnsiirto. Zpočátku prodávali použité dovážené vysokozdvížné vozíky. Postupem času se začali zaměřovat na pronájem a údržbu vozových parků namísto prodeje jednotlivých vozidel a začali velmi rychle růst.

Začali hledat investora, který by tento rychlý růst financoval, a narazili na soukromou kapitálovou společnost Folmer zajištěnou Evropským investičním fondem. „Po první schůzce nám bylo jasné, že obě strany jsou připraveny a vzájemně si důvěřují.“ Investice od společnosti Folmer umožnila společnosti Finnsiirto výrazně zvětšit objemy, posílit personál, zvýšit skladové zásoby a vybudovat nové sídlo. „Díky tomu jsme se dostali do mnohem silnější pozice,“ uzavírá Kalle. Od té doby se společnost dále rozvíjela, rozšířila své podnikání v Pobaltí o obchodní kancelář v Tallinu a koupila další dvě společnosti, Simeri a Suomen Telakone, přičemž všechny tři dohromady tvoří jednu z největších strojírenských společností ve Finsku.

Další informace – Případová studie Folmer: Finnsiirto (Finsko), Strojní zařízení – COSME EGF / EFSI (eif.org)

Textový rámeček 2. Příklad projektu COSME LGF – GardenLiving – Finsko – Zahradnictví a zelený design interiérů

GardenLiving je inovativní finská zahradnická firma, která prodává zahradnické produkty a poskytuje služby, jako je zahradní architektura, design interiérů a údržba a renovace zahrad. Její výstavní prostory nabízejí zákazníkům atraktivní a inovativní prostor pro nákup rostlin a zahradního materiálu a poradenství s odborníky. Eva Wuiteová, zakladatelka a manažerka společnosti GardenLiving, která je napůl Holanďanka a napůl Finka, se inspirovává finskou přírodou a nizozemskými trendy. Když udeřil COVID-19, všechno se uzavřelo a všechny objednávky zahradního zboží se okamžitě zastavily. Účty však bylo nutné platit – protože zásoby na celou sezónu (duben–říjen) už byly nakoupeny.

Společnosti GardenLiving se podařilo získat úvěr se zárukou EU prostřednictvím společnosti Finnvera se zajištěním Evropského investičního fondu: „Dodatečnou půjčku jsme potřebovali, abychom pokryli toto obtížné období. Pomohla nám překlenout vzniklé přerušení a také nám umožnila rozšířit naše služby, a když zesílila druhá vlna, mohli jsme díky ní plánovat elektronický obchod. Hotovostní tok nám poskytl více času na reakci.“ Eva je přesvědčena, že podnik má do budoucna velký potenciál. „Jedno vím jistě – zelená barva vyvolává příjemné pocity,“ uzavírá.

Další informace: DOMOVSKÁ STRÁNKA | GardenLiving

Textový rámeček 3. Jedinečný úspěch dosažený v rámci sítě EEN – W•SENSE – Itálie – Podvodní bezkabelové sítě

Společnost W•SENSE, založená ve spolupráci s římskou univerzitou Sapienza, vyvinula v roce 2017 řešení, které zaručuje interoperabilitu podmořských sítí bez kabelů. Díky originalitě této špičkové technologie a vysoké poptávce začala společnost W•SENSE rychle růst. Náhle potřebovali enormně navýšit provozní kapitál, aby mohli realizovat své zakázky. Navzdory špičkové technologii a vysoké poptávce jim pět různých bank odmítlo poskytnout úvěr.

Společnost W•SENSE se obrátila na místní pobočku sítě Enterprise Europe Network (EEN) v Unioncamere Lazio a využila služeb poradců sítě EEN pro rozšiřování podniku. Síť EEN mimo jiné pomohla společnosti W•SENSE připravit solidní podnikatelský plán a získat bankovní úvěr ve výši 500 000 EUR od jednoho ze zprostředkovatelů mechanismu záruk za úvěry podporovaného EU. Společnost W•SENSE se také zúčastnila akcí sítě EEN, aby posílila své mezinárodní kontakty.

Podpora od sítě EEN umožnila společnosti W•SENSE zvýšit obrat a vytvořit pracovní příležitosti v Itálii i v celé Evropě. „Naše společnost zdvojnásobila svoji velikost na 23 zaměstnanců působících ve třech evropských zemích,“ uvedla Chiara Petrioliová, generální ředitelka společnosti W•SENSE. Nyní má pobočky v Itálii, Norsku a Spojeném království a získala víceleté smlouvy s klíčovými subjekty v oblasti akvakultury, obrany, energetiky a životního prostředí. „Rychle rosteme a v příštích pěti letech očekáváme zhruba 70% roční tempo růstu,“ sdělila Petrioliová. „Síť nás vytrvale podporuje.“

Další příklady projektů, zejména klastrů a projektů v oblasti cestovního ruchu podporujících digitalizaci a cíle udržitelnosti, jsou stručně zmíněny v příloze 4.

Příloha 4 – Příspěvek k cílům v oblasti klimatu, udržitelnosti, digitalizace a rovnosti žen a mužů

1. Klima

U mnoha akcí byl zaznamenán příspěvek k cílům zohledňování oblasti klimatu. Níže jsou uvedeny některé příklady:

Sít' EEN pomáhá malým a středním podnikům řešit výzvy související s klimatem různými způsoby. Ukazuje jim například, jak využívat inovace k dosažení vyšší energetické účinnosti a jak účinně využívat zdroje snížením množství odpadu a minimalizací spotřeby energie, čímž jim umožňuje snížit uhlíkovou stopu. Součástí sítě jsou také sektorové a tematické skupiny, které se zaměřují na udržitelnou výstavbu, inteligentní energii, životní prostředí a oběhové hospodářství. Více než 200 odborných obchodních poradců sítě EEN se specializuje na otázky související s klimatem, jako je oběhové hospodářství, inteligentní energie, udržitelná výstavba a zelené technologie⁴⁵.

Prostřednictvím **nástroje pro kapitálové investice pro růst** v rámci programu COSME bylo investováno 6,7 milionu EUR do fondu rizikového kapitálu se zaměřením činností na čisté technologie.

https://www.eif.org/what_we_do/equity/single_eu_equity_instrument/cosme_efg/intermediaries.pdf

Za celé programové období umožnil nástroj COSME EFG investice ve výši více než 62 milionů EUR do malých a středních podniků působících v odvětví energetiky a životního prostředí. Investice do tohoto odvětví se po skončení programového období dále zvýšily.

https://www.eif.org/what_we_do/equity/single_eu_equity_instrument/cosme_efg/cosme-efg-implementation-update.pdf

Vydání **bleskového průzkumu Eurobarometr o malých a středních podnicích, účinném využívání zdrojů a zelených trzích** financovaného z rozpočtu na rok 2020 se v roce 2022 zabývá výkonností malých a středních podniků a jejich opatřeními, jejichž cílem je účinnější využívání zdrojů, překážkami, s nimiž se setkávají, a potenciálem politických opatření k urychlení ekologické transformace malých a středních podniků. Eurobarometr je využíván při tvorbě politik na podporu malých a středních podniků při ekologické transformaci v souladu s aktualizovanou Průmyslovou strategií EU (včetně způsobů transformace). Závěrečná zpráva byla zveřejněna v březnu 2022: Malé a střední podniky, účinné využívání zdrojů a zelené trhy – březen 2022 – průzkum Eurobarometr (europa.eu).

V rámci režimu podpory **Clusters Go International** se šest z dvanácti projektů zabývá tématy souvisejícími se změnou klimatu. Podle odhadů se v rámci tří z těchto projektů vynaložilo na klimatické cíle celkem 1,6 milionu EUR (40 % celkového rozpočtu těchto projektů):

⁴⁵ Tato monitorovací zpráva se zaměřuje na služby sítě EEN spolufinancované z programu COSME. Sít' EEN také poskytla další specificky definovaný soubor služeb s podporou z programu Horizont 2020 (služby správy klíčových zákazníků v rámci nástroje pro malé a střední podniky a služby, které malým a středním podnikům pomohou zlepšit jejich kapacity v oblasti řízení inovací).

- ESECA: projekt určený evropským malým a středním podnikům v odvětví **obnovitelných zdrojů energie a inteligentních sítí**, který jim pomůže vypracovat společnou strategii internacionalizace se společnými cíli vůči subsaharské Africe,
- ICBuild: projekt na podporu internacionalizace týkající se **oběhového modelu v oblasti stavebnictví**,
- EU Water4i SD: evropská iniciativa **Water-smart** na podporu mezinárodního udržitelného rozvoje.

Kromě toho se tématy souvisejícími se změnou klimatu zabývají i následující projekty:

- REC-N-COMP: internacionalizace evropské **technologie zpracování kompozitů na bázi recyklovaných materiálů a výrobků s ukončenou životností**,
- H2Global: projekt zaměřený na to, aby se Evropa stala světovým technologickým a průmyslovým lídrem v oblasti **ekologického hospodářství založeného na využívání vodíku**,
- AEWEN: projekt na vytvoření **vodohospodářské a energetické sítě mezi Afrikou a EU**.

Další informace o všech těchto projektech jsou k dispozici na stránkách Evropské platformy pro spolupráci mezi klastry⁴⁶.

Digitální platforma pro Síť zadavatelů veřejných zakázek podpořená z rozpočtu na rok 2020 byla spuštěna v dubnu 2023. Podporuje spolupráci deseti skupin „významných zákazníků“, které společně získávají informace o konkrétních potřebách v oblasti veřejných zakázek (včetně solárních panelů). Odhaduje se, že 40 % (400 000 EUR) rozpočtu projektu (1 000 000 EUR) je určeno na opatření v oblasti klimatu.

Studie o podnicích se střední tržní kapitalizací se zabývala také udržitelností životního prostředí, včetně opatření, která podniky se střední tržní kapitalizací přijaly ke zvýšení své environmentální udržitelnosti (snížení spotřeby energie, recyklace atd.), a hlavními výzvami, kterým v této oblasti čelí.

2. Příspěvek k cílům udržitelného rozvoje

Mnoho projektů programu COSME přispívá k dosažení vícero cílů udržitelného rozvoje. Například:

Nástroj „**Iniciativy pro zastavěné prostředí**“ byl vytvořen na podporu přechodu k udržitelnosti v odvětví stavebnictví a k zastavěnému prostředí podporujícímu začlenění. Slouží k hodnocení a monitorování vnitrostátních reforem a programů veřejných investic souvisejících se stavebnictvím, které země EU-27 provádějí v rámci svých národních plánů pro oživení a odolnost. Tento projekt přispívá k cílům udržitelného rozvoje č. 1 (dostupné bydlení), č. 3 (kvalitní zastavěné prostředí), č. 5 (rozvoj dovedností), č. 7 (propojení s vlnou renovací a dalšími iniciativami), č. 8 a 9 (konkurenceschopnost, inovace, produktivita a udržitelnost stavebnictví v EU), č. 11 a 15 (zastavěné prostředí), č. 13 (energetická účinnost) a č. 16 (institucionální reformy).

⁴⁶ <https://profile.clustercollaboration.eu>

Žebříček konkurenceschopnosti klimaticky neutrálního odvětví v Evropě (CIndECS) popsany níže v části o cíli udržitelného rozvoje č. 13 přispívá také k cíli č. 7 (cenově dostupná a čistá energie) tím, že hodnotí řešení v oblasti čisté energie, a k cíli č. 9 (průmysl, inovace a infrastruktura) tím, že se zaměřuje na zlepšení odolnosti infrastruktury, hodnotí vznikající klimaticky neutrální řešení pro různé průmyslové ekosystémy a zaměřuje se na vznikající a inovativní řešení.

Cíl udržitelného rozvoje č. 8 (důstojná práce a udržitelný ekonomický růst)

Mezi příslušná opatření patří služby sítě **Enterprise Europe Network** na pomoc malým a středním podnikům při dosahování udržitelného růstu, různé akce na podporu **klastrů a Evropské mise sociální ekonomiky** (jednou z oblastí, na kterou se tyto mise zaměřují, byla místní nebo regionální opatření na řešení nezaměstnanosti).

Cíl udržitelného rozvoje č. 9 (udržitelný průmysl podporující začlenění, inovace a odolná infrastruktura)

Síť **Enterprise Europe Network** podpořila malé a střední podniky při přechodu na oběhové obchodní modely a ve využívání ekologičtějších a energeticky účinnějších technologií. Síť značně pokročila na cestě k zavedení plnohodnotných služeb udržitelnosti v rámci příprav na novou síť od roku 2022⁴⁷.

Cíl udržitelného rozvoje č. 9 byl rovněž podpořen prostřednictvím různých opatření pro klastry. Například projekt **EVOLUTE** v rámci **programu European Cluster Excellence** pomáhá klastrům v automobilovém průmyslu a v průmyslu pozemních strojů zvýšit výkonnost posílením dovedností a prohloubením know-how šesti klastrů v Evropě. Tento projekt rovněž podporuje realizaci režimu podpory ClusterXChange s cílem usnadnit mezinárodní, odvětvovou a meziodvětvovou spolupráci mezi klastry, malými a středními podniky a velkými organizacemi. To pomáhá společnostem a zaměstnancům připravit se na budoucí výzvy a **podporuje inovace vedoucí k produktům a službám světové úrovně**.

Projekty **strategických aliancí pro zavádění vyspělých technologií malými a středními podniky za účelem hospodářského oživení** se rovněž zaměřily na pomoc malým a středním podnikům při zavádění technologických inovací. **Projekt „ReStartSMEs“** podpořený v rámci této výzvy pomáhal malým a středním výrobním podnikům přizpůsobit se hodnotovým řetězcům a nové poptávce způsobené onemocněním COVID-19.

Cíl udržitelného rozvoje č. 12 (udržitelné modely spotřeby a výroby)

Projekt WORTH na podporu konkurenceschopnosti a inovací malých a středních podniků v odvětvích životního stylu přispívá k dosažení cíle udržitelného rozvoje č. 12. Druhá výzva k předkládání návrhů na partnerství malých a středních podniků byla zaměřena na ekologickou a digitální transformaci, včetně: oběhového hospodářství, účinného využívání energie a zdrojů, přechodu k udržitelnější výrobě a spotřebě; sociálních inovací a sociálního začleňování a snížení uhlíkové stopy. Například kapslový koncept Framiore si klade za cíl

⁴⁷ To vedlo k vytvoření poradců pro udržitelnost sítě EEN od roku 2022. Hodnocení klientů sítě EEN z řad malých a středních podniků, ze kterého se vychází při určování služeb, které malý nebo střední podnik potřebuje, od počátku roku 2022 zahrnuje ucelený soubor environmentálních, sociálních a ekonomických aspektů. Aspekt udržitelnosti je začleněn do všech služeb sítě EEN, včetně inovací a přístupu k financování. Tyto nové služby sítě EEN pokrývají různé oblasti, jako je nakládání s odpady a vodou, využívání čisté energie, sledování dodržování lidských práv a podávání zpráv a práva zaměstnanců.

zvýšit celoživotní hodnotu dámských oděvů tím, že nabízí vysoce kvalitní oděvy, které neztrácejí svou životnost, a současně i funkce pro přizpůsobení a úpravu oděvů a program oprav a výměny⁴⁸.

Některé z probíhajících **projektů v oblasti cestovního ruchu** rovněž podporují cíle udržitelnosti a ochrany klimatu, například **projekt TourINN-act**⁴⁹.

Projekty internacionalizace klastrů se rovněž týkají udržitelných vzorců spotřeby a výroby v různých odvětvích, včetně spotřeby energie a vody, inteligentních řešení v oblasti vody a obnovitelných zdrojů energie a inteligentních sítí.

Cíl udržitelného rozvoje č. 13 (opatření v oblasti klimatu)

Jedním z důležitých opatření je vytvoření **žebříčku konkurenceschopnosti klimaticky neutrálního odvětví v Evropě (CIndECS)**, který hodnotí konkurenční postavení EU v oblasti 28 klimaticky neutrálních řešení. Tato práce identifikuje silné a slabé stránky každého řešení na základě deseti konkrétních kritérií. Výsledky poskytnou podporu tvůrcům politik na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU při vytváření cílenějších podpůrných opatření. Celkové finanční prostředky EU na tuto akci (**430 000 EUR**) jsou určeny výhradně na cíle v oblasti klimatu. Výsledky projektu již přispěly k následujícím politickým dokumentům a jsou v nich uvedeny:

- akt o průmyslu pro nulové čisté emise (COM(2023) 161, SWD(2023) 68 final) *Posouzení investičních potřeb a dostupné finanční prostředky na posílení výrobní kapacity EU u technologií pro nulové čisté emise*, s. 55, 74, 76, 103,
- akt o průmyslu pro nulové čisté emise (COM(2023) 161, SWD(2023) 68, s. 10),
- vydání zprávy Pokrok v oblasti konkurenceschopnosti technologií čisté energie z roku 2021 a 2022 (COM(2021) 952 final) – včetně podpůrných dokumentů – a (COM(2022) 643 final),
- žebříček **CIndECS** se také promítl do četných zpráv Střediska pro sledování technologií čisté energie (https://setis.ec.europa.eu/publications/clean-energy-technology-observatory-ceto/ceto-reports-2022_en). Závěrečná zpráva má být předložena v září 2023.

Síť EEN, projekt WORTH a iniciativy pro zastavěné prostředí rovněž přispívají k dosažení cíle udržitelného rozvoje č. 13 (viz také výše uvedený oddíl věnovaný opatřením v oblasti klimatu).

Sociální rozměr cílů udržitelného rozvoje

Některé akce a projekty programu COSME zahrnují **sociální rozměr** (opatření sociální ekonomiky a opatření pro ženy podnikatelky a další specifické skupiny podnikatelů). Jiné projekty a akce programu COSME mají sociální rozměr začleněný do svých širších cílů udržitelnosti a konkurenceschopnosti (např. některé projekty v oblasti cestovního ruchu a výše uvedený projekt WORTH). První výzva k předkládání návrhů na partnerství malých a středních podniků v rámci projektu **WORTH** byla sladěna s projektem Nový evropský Bauhaus. Přispěla k cílům udržitelného rozvoje tím, že zvýšila povědomí a/nebo vyvinula

⁴⁸ https://worth-partnership.ec.europa.eu/projects/framiore-capsule-collection_en

⁴⁹ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/31059643/101038173/COSME>

řešení přispívající ke krásnějšímu, udržitelnějšímu a inkluzivnějšímu životnímu prostředí. Několik projektů v oblasti klastrů se zaměřuje na sociální cíle; mezi ně patří **projekt EXCELIVING v rámci režimu podpory Clusters Excellence, který se zaměřuje na inteligentní, zdravé a udržitelné životní prostředí vstřícné ke starším osobám**. Projekt pomáhá klastrům působícím v těchto oblastech revidovat svou strategii a rozvíjet nové služby a zajišťuje studie, návštěvy, webináře a aktivity zaměřené na navazování kontaktů v těchto oblastech.

3. Příspěvek k cílům v digitální oblasti

Několik akcí podporuje digitalizaci ve spojení s dalšími cíli. Patří mezi ně opatření v oblasti klastrů a výzva k digitalizaci, inovacím a novým technologiím v cestovním ruchu prostřednictvím nadnárodní spolupráce a budování kapacit.

V rámci těchto výzev byly některé individuální projekty věnovány konkrétněji digitalizaci. Například **projekt EU v oblasti cestovního ruchu DigiTOUR** podporuje evropské malé a střední podniky v oblasti cestovního ruchu, které zaostávají v digitalizaci, a posiluje spolupráci v ekosystému cestovního ruchu s cílem vyvinout nová, inovativní a inteligentní řešení, produkty, služby, dovednosti a nové obchodní modely v oblasti cestovního ruchu s využitím **umělé inteligence, internetu věcí, virtuální reality, rozšířené reality a velkých dat**. Maximální výše grantu pro tento projekt je 999 963 EUR. Do projektu je zapojeno devět partnerských organizací z pěti zemí (Chorvatsko, Německo, Itálie, Srbsko a Slovinsko).

Dalším příkladem je projekt v oblasti cestovního ruchu **EURO_EMOTUR**. Projekt věnuje zvláštní pozornost neuromarketingovým technikám, které mají vylepšit digitální reputaci malých a středních podniků a zvýšit jejich výkonnost a klíčové ukazatele výkonnosti v krátkodobém i dlouhodobém horizontu. Na probíhajícím projektu, u něhož maximální výše grantu EU činí 563 236 EUR, se podílí šest partnerů z pěti zemí (Belgie, Finsko, Itálie, Španělsko a Spojené království).

V rámci iniciativy **Sít' zadavatelů veřejných zakázek** (smlouva o poskytování služeb) se jedna z deseti skupin „významných zákazníků“ podporovaných **digitální platformou zabývá umělou inteligencí**. Tato platforma pomáhá zadavatelům veřejných zakázek vytvářet společné informace o specifických potřebách v oblasti veřejných zakázek a pracovat na společných prohlášeních o poptávce.

Cílem projektu EPIX v rámci režimu podpory Clusters Excellence je zvýšit excelenci klastrů, které se zabývají inteligentními městy. Další projekt v rámci režimu podpory Clusters Excellence, **MEDIC NEST**, pracuje na vytvoření evropského metaklastru v oblasti precizní medicíny. Projekt zapojuje režim podpory ClustersExchange s cílem stimulovat vzájemné obohacování a výměnu zkušeností v oblasti digitálních technologií. Další klastrové projekty se zaměřují na digitalizaci například v zemědělsko-potravinářském odvětví (projekt AgriFoodX5.0), módním průmyslu (projekt CLOTH) a v odvětví výroby vozidel a pozemních strojů (projekt EVOLUTE)⁵⁰.

4. Příspěvek k cílům v oblasti začleňování hlediska rovnosti žen a mužů

⁵⁰ Další informace k těmto projektům uvádějí tyto internetové stránky: <https://clustercollaboration.eu/>

Ačkoli v právním základu programu COSME není stanoven žádný specifický cíl týkající se rovnosti žen a mužů, je tento rozměr zohledněn ve všech akcích.

V případě nástrojů EFG a LGF je aspekt rovnosti žen a mužů sledován v pololetních analýzách prováděných Evropským investičním fondem. Nejnovější analýza z roku 2020 ukazuje, že od roku 2019:

- je téměř ve dvou z deseti malých a středních podniků, které dostávají kapitálovou podporu prostřednictvím nástroje COSME EFG, na vedoucí pozici alespoň jedna žena,
- u téměř čtyřech z deseti malých a středních podniků, které získaly podporu na dluhové financování prostřednictvím nástroje COSME LGF, je ve funkci výkonného ředitele, generálního ředitele a/nebo ředitele společnosti žena.

Jedna akce programu COSME byla zcela věnována posilování digitálních a podnikatelských kompetencí dívek a žen (ESTEAM). Další informace jsou uvedeny v bodě 2.4 výše.

Ženy tvoří 57 % koordinátorů sítě EEN, zatímco muži představují 43 %. V rámci sítě EEN působí také specializovaná skupina, která podporuje ženy podnikatelky a poskytuje partnerské a poradenské služby speciálně přizpůsobené jejich potřebám.

Program COSME vytvořil rovněž příležitosti pro podniky v odvětvích, jako je móda a sociální ekonomika, o kterých je známo, že přitahují vysoké procento žen podnikatelek.